Oponentský posudok na habilitačnú prácu —umelecké diela

Habilitačná práca — dramaturgia rozhlasových hier:

K. Horváth — L. N. Tolstoj: Vojna a mier 1. — 3. časť (2021 Rádio Devín STVR)
P. Pavlac - F. M. Dostojevskij: Besy 1. - 4. časť(2023, Rádio Devín STVR) M. Kundlák - V. Sorokin: Telúrsko (2024, Rádio Devín STVR)

Autor: Mgr. Ján Šimko, PhD.

Odbor habilitačného konania: divadelné umenie

Predmetom habilitačného konania Mgr. Jána Šimka, PhD. je dramaturgia rozhlasových diel nazvaných ako Ruský cyklus, ktoý bol realizovaný v Rádiu Devín — STVR v rozmedzí rokov 2021 — 2024. Pre tento súbor rozhlasových inscenácií sú charakteristické hlavne nevšedné výrazové kvality s neraz osobitou, komplikovanou štruktúrou, kompozičnými varietami atypických inštalácií originálneho zvukového kontinua a pod. Stojí za tým jednoznačne Šimkova precíznosť prístupu zretei'ne teoretizujúceho divadelného výskumníka, estetika k segmentom rozhlasových dramatizácií a ich detailného štúdia v zmysle jednotlivých intertextuálnych a intersemiotických presahov. Diela svetovej literárnej spisby nielenže adaptoval do audiálneho (mediálneho) prostredia, ale tiež ich podrobil döraznej rekontextualizácii a aktualizácii do súčasných dejstvujúcich sa reálií dobovo-spoločenských súvislostí. V tomto zmysle treba jednoznačne vyzdvihnúť koncepčne pripravený Ruský cyklus predovšetkým v kontexte súčasnej recepcie. Na jeho pozadí sa totiž vyníma aktuálnost, univerzálna nadčasovosť dramaturgického zrealizovania takéhoto opusu.

Doménou spracovania tohto rozsiahleho seriálu sa stala okrem monotematického dramaturgického zladenia najmá sonoristická stránka jednotlivých diel. Na ich príprave sa podielal celý tím spolupracovníkov (režisér: Adam Hanuljak, režisér, hudobný dramaturg a scenárista Marek Kundlák, hudobný skladatel' Matúš Wiedermann, zvukový majster Rudolf Fritzmann ako aj autori dramatizácií, hudobní skladatelia, herci a i.). Je Viac než zrejmé, že v dramaturgickom zástoji J. Šimka sa váčšmi prejavoval citelný záujem aj o zvukový dizajn týchto rozhlasových diel. Tento zámer vyplýval zo samotnej dramaturgickej koncepcie. J. Šimko sa v nej povëčšine sústred'oval na intertextuálnu zvukovú montáž, rOTUŠUjÚCU tektoniku rozhlasového diela. Popri tematickej rovine vybraných románových rozkošatených príbehov významne venoval döraz na variabilitu znakovosti zvukových stöp. Rozhlasový cyklus si tak vyžadoval tvorivú komunikatívnosť s jeho prijímatelom, ktorá spolu s recipovaných príbehom odkrývala zvukovú rafinovanost traktovaných príbehov. Dramaturgia deja sa paralelne rozvíjala s dramaturgiou zvukového prevedenia. Vznikli tak neraz rozmanité

auditívne polia recepčnej semiózy. Zdramatizované románové diela sa doslova umne inštalovali svojím umiestnením do zvukového média. Dramaturgicky sa zároveň navrstvovali, postupne tektonicky prelínali, montážne prekrývali či skör splývali s rôznymi aditívnymi textami, stopami, alúziami, vyúsťujúcimi v niektoých pasážach do roviny zvukových performancií, koláží, transformácií. Rodili sa takpovediac partitúry netradične uchopovaných diel svetovej literárnej spisby do rozhlasovej podoby.

Konštatovat' tak možno, že výber umeleckých diel k habilitačnému konaniu uchádzača bol dokladom vyprofilovaného, dramaturgického rukopisu s jeho vlastným estetickým vnímaním, erudíciou i teoretickým myslením.

Prínocy habilitačnej práce — umeleckých diel J. Šimka by sa dali reflektovat' v nasledovných okruhoch:

- v tematickej prepojenosti jednotlivých adaptovaných literárnych diel; - v aktualizácii a rekontextualizácii sprítomnených príbehov; - v experimentálnej práci s materialitou zvukového kontinua a estetikou zvukového tvaru predmetných rozhlasových diel.

Na základe dosiahnutých výsledkov habilitačnej práce v jednotlivých umeleckých dielach, pedagogických i vedecko-publikačných výkonov uchádzača, jeho kontinuálnej kurátorskej a dramaturgickej činnosti navrhujem Mgr. Jánovi Šimkovi, PhD. udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore habilitačného a inauguračného konania: divadelné umenie.

prof. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.

24. 10. 2025

V Nitre